

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีผู้ประกอบการรับซื้อผลไม้ในพื้นที่ภาคตะวันออก
(รายห้างหุ้นส่วนจำกัด ก.)

ระหว่าง	คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า	ผู้กล่าวหา
	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก.	คู่กรณี

ข้อร้องเรียน

นางสาว ข. ผู้ร้อง ร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่า คู่กรณีมีพฤติกรรมกดราคารับซื้อลำไยและไม่รับซื้อลำไยตามราคาที่ระบุไว้ในสัญญา ทำให้ผู้ร้องได้รับความไม่เป็นธรรมและเสียหายต้องนำผลผลิตลำไยไปจำหน่ายแก่ผู้อื่นได้ราคาน้อยกว่าที่ควรได้ และเป็นเหตุให้ผู้ร้องจำต้องทำสัญญาฉบับใหม่กับคู่กรณีซึ่งมีข้อกำหนดให้ยึดสวนแทนการคืนเงินมัดจำประเมินราคาค่าเช่าปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ซึ่งต่ำกว่าราคาของผู้ร้องอาจนำสวนออกให้เช่าได้ปีละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาพยานหลักฐานปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ร้องได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายผลผลิตลำไยกับคู่กรณี โดยนาง ค. ฝ่ายจัดซื้อในฐานะตัวแทนของคู่กรณีทำสัญญาเป็นหนังสือโดยใช้แบบสัญญาของคู่กรณี ทั้งสองฝ่ายตกลงซื้อขายผลผลิตลำไยล่วงหน้าจากสวนลำไยของผู้ร้องทั้งแปลง ตั้งอยู่ ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกประมาณ ๓๐ ไร่ ประกอบไปด้วยต้นลำไยอายุระหว่าง ๖ - ๑๑ ปี จำนวนทั้งหมด ๘๖๐ ต้น ซึ่งจะได้ผลผลิตลำไยจากการเพาะปลูกประมาณ ๓๐ ตัน ผู้ร้องรูดสารโพแทสเซียมคลอไรด์ในวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒ กำหนดเก็บผลผลิตลำไยในระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ กำหนดราคารับซื้อผลผลิตลำไยช่อดี ขนาดเบอร์ ๑ - ๔ ในราคา กิโลกรัมละ ๓๐ บาท ผลผลิตลำไยร่วง ราคา กิโลกรัมละ ๓ บาท กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ร้องปลูกลำไยให้ได้มาตรฐานคือผิวจินเท่านั้น หากผู้ร้องปลูกไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดในสัญญา ณ วันที่เก็บผลผลิต ให้ทำการตกลงราคารับซื้อกันใหม่ ผู้ร้องไม่มีสิทธิจำหน่ายผลผลิตลำไยให้กับผู้อื่นโดยพลการ หากมิได้รับความยินยอมจากคู่กรณีหรือฝ่ายจัดซื้อของคู่กรณีและหากผู้ร้องละเมิดสัญญาให้ถือว่าฉ้อโกง และกำหนดให้ผู้ร้องดูแลเพาะปลูกผลผลิตลำไยให้ได้คุณภาพไม่ให้เกิดความเสียหายจากการขาดปุ๋ย ขาดยา ขาดน้ำ ถูกค้างควา ทำลาย โรคทำลาย ผลลำไยแตก ขโมยเก็บผลลำไย ภัยธรรมชาติ ในการทำสัญญา ทั้งนี้ คู่กรณีได้วางเงินมัดจำไว้ให้แก่ผู้ร้องไว้เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน)

ภายหลังจาก...

ภายหลังจากที่ทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญากันแล้ว ระหว่างการเพาะปลูก คู่กรณีได้เข้ามาที่สวนลำไยของผู้ร้องเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงและตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตลำไย ซึ่งคู่กรณีพบว่า ต้นลำไยมีสภาพขาดน้ำ ขาดยา และขาดปุ๋ย จึงแนะนำให้ผู้ร้องบำรุงฟื้นฟูผลผลิตโดยการเร่งใส่ปุ๋ยและให้น้ำแก่ต้นลำไย เพื่อให้ผลผลิตลำไยได้คุณภาพ รอกการเก็บผลผลิตและหลังจากนี้จะไม่มีการตรวจสอบอีก ทั้งนี้ คู่กรณีจะรับซื้อแต่ผลผลิตลำไยที่เป็นผิวจันทัน

เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ภายหลังจากครบกำหนดระยะเวลาการเก็บผลผลิตตามสัญญาแล้ว ๑ วัน คู่กรณีได้ส่งคนงานเข้าเก็บผลผลิต และนาง ค. ฝ่ายจัดซื้อของคู่กรณีได้เดินทางตามมาภายหลัง และสอบถามผู้ร้องว่าประสงค์ที่จะให้ดำเนินการเก็บผลผลิตต่อหรือไม่ ซึ่งผู้ร้องได้ให้คู่กรณีดำเนินการเก็บผลผลิตต่อไปได้ เมื่อมีการเก็บผลผลิตลำไยมาเป็นจำนวน ๑.๒ ตันแล้ว คนงานได้นำมากองรวมกันไว้ และคู่กรณีได้ตรวจสอบพบว่าผลผลิตลำไยมีคุณภาพไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญา กล่าวคือผลผลิตลำไยไม่เป็นผิวจันทัน จึงขอตกลงราคารับซื้อใหม่ จากราคาตามสัญญาผลผลิตลำไยช่อดี ขนาด ๑ - ๔ ในราคากิโลกรัมละ ๓๐ บาท เป็นราคากิโลกรัมละ ๑๙ บาท (รวมค่าดำเนินการทั้งหมดแล้ว) แต่ผู้ร้องเห็นว่าเป็นการกดราคารับซื้อมากเกินไปจึงไม่ยินยอมตามที่คู่กรณีขอต่อรอง นาง ค. ฝ่ายจัดซื้อของคู่กรณี จึงได้เสนอในฐานะส่วนตัวว่าจะนำผลผลิตลำไยจำนวน ๑.๒ ตัน ดังกล่าวไปจำหน่ายให้ในราคากิโลกรัมละ ๒๙ บาท แต่จะคิดค่าเก็บผลผลิตซึ่งประกอบด้วยค่าแรงคนงาน ค่าทอย (ค่าเก็บ) และค่าขนส่ง ในราคาลำไยช่อดี ตะกร้าละ ๗๐ บาท (น้ำหนักผลผลิตตะกร้าละ ๑๑.๕ กิโลกรัม) และค่าเก็บผลผลิตลำไยร่วง กิโลกรัมละ ๓ บาท ซึ่งผู้ร้องไม่ยินยอมตามข้อเสนอ คู่กรณีจึงได้เรียกร้องให้ผู้ร้องชำระราคาค่าเก็บผลผลิตและค่าน้ำมันมัดจำ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) แต่ผู้ร้องไม่สามารถค่าน้ำมันมัดจำคู่กรณีได้ จึงให้ผู้ร้องทำสัญญาซื้อขายลำไยฉบับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เพื่อเป็นหลักฐานว่าผู้ร้องยังไม่ได้ค่าน้ำมันมัดจำ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ให้แก่คู่กรณี โดยใช้แบบพิมพ์สัญญาของคู่กรณี และมีการระบุข้อความในสัญญาข้อที่ ๕ ว่า “สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อต่อสัญญาปี ๒๕๖๒ สิ้นสุดเมื่อคนสวนมอบเงินมัดจำปี ๒๕๖๒ คั้นล้าง มีกำหนดชำระคืน ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ หากเกินนี้ให้สิทธิ์ผู้ทำสัญญายึดสวนทำ ราคาเข้าปีละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เท่าเงินมัดจำซื้อในปี ๒๕๖๒” เมื่อมีการทำสัญญากันและผู้ร้องได้ชำระค่าเก็บผลผลิตลำไยแล้ว คู่กรณีจึงอนุญาตให้ผู้ร้องนำผลผลิตลำไยไปจำหน่ายเองได้ โดยผู้ร้องได้นำผลผลิตลำไยจำนวน ๑.๒ ตัน ไปจำหน่ายให้กับบริษัท ง. จำกัด เป็นลำไยช่อดีจำนวน ๘๗ ตะกร้า (๑๐๐๐.๕ กิโลกรัม) ในราคากิโลกรัมละ ๒๗ บาท เป็นเงิน ๒๓,๐๑๓ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันสิบสามบาทถ้วน) และลำไยลูกร่วง จำนวน ๑๙๕ กิโลกรัม ในราคากิโลกรัมละ ๔ บาท เป็นเงิน ๑,๗๕๕ บาท (หนึ่งพันเจ็ดร้อยห้าสิบบาทถ้วน) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๔,๗๖๘ บาท (สองหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน) และต่อมาผู้ร้องได้จำหน่าย ผลผลิตลำไยในส่วนที่เหลือให้กับผู้รับซื้อทั่วไป (จำหน่ายเหมาเม็ด) ได้ผลผลิตประมาณ ๗ ตัน เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน)

ต่อมา วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ผู้ร้องได้ไปลงบันทึกประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจภูธรวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ว่า คู่กรณีเป็นฝ่ายผิดสัญญา โดยคู่กรณีเก็บผลผลิตมากองรวมกันแล้วให้ผู้ร้องนำไปจำหน่ายเองทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหาย รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๘,๗๖๘ บาท (หนึ่งแสนแปดพันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน)

ทั้งนี้ ภายหลังจากการทำสัญญา วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ นาง ค. ได้รับผิดชอบชดใช้เงินมัดจำตามสัญญาฉบับลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ให้แก่คู่กรณีแทนผู้ร้องครบถ้วนแล้ว และยินยอมสละสิทธิจะไม่บังคับยึดสวนของผู้ร้อง เพื่อใช้ประโยชน์ตามสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ผู้ร้องจึงไม่ต้องรับผิดชอบในเงินมัดจำอีกต่อไป อีกทั้งในภายหน้าหากคู่กรณีเรียกร้องเอาเงินค้ำมัดจำจากผู้ร้อง นาง ค. ตกกลางที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ และจะชดใช้แทนผู้ร้องเต็มจำนวน รวมถึงดอกเบี้ย ค่าใช้จ่าย และค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่มีข้อโต้แย้งไม่ว่ากรณีใด ๆ

ประเด็นวินิจฉัย...

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

๑. ผู้ร้องและคู่กรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๒. คู่กรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่

๓. คู่กรณีกระทำการต้องห้ามตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการแรก คือ ผู้ร้องและคู่กรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์ข้อเท็จจริง เอกสารหลักฐาน และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องรับฟังเป็นที่ยุติว่า คู่กรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายลำไยเพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ คู่กรณีจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และผู้ร้องเป็นเกษตรกรที่เพาะปลูกลำไยเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจรับซื้อผลไม้ ผู้ร้องจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น ผู้ร้องและคู่กรณีจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการต่อมา คือ คู่กรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์ข้อเท็จจริง เอกสารหลักฐาน และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องรับฟังเป็นที่ยุติว่า ในการซื้อขายผลผลิตลำไยระหว่างผู้ร้องกับคู่กรณีตามสัญญาฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ร้องและคู่กรณีตกลงกันว่า คู่กรณีตกลงจะรับซื้อผลผลิตลำไยของผู้ร้องทั้งแปลง และกำหนดให้ผู้ร้องไม่มีสิทธิขายให้กับผู้อื่นโดยพลการ หากมีการยินยอมจากคู่กรณีหรือฝ่ายจัดซื้อของคู่กรณี หากผู้ร้องละเมิดสัญญาให้ถือว่าผู้ขายฉ้อโกง นั้น แสดงให้เห็นว่า ในระหว่างที่สัญญายังมีผล ผู้ร้องไม่สามารถที่จะนำผลผลิตลำไยไปจำหน่ายให้แก่ผู้ใดได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากคู่กรณีหรือฝ่ายจัดซื้อของคู่กรณี ผู้ร้องต้องรอการเก็บผลผลิตและการรับซื้อโดยคู่กรณีในจำนวนทั้งหมด จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องต้องพึ่งพาการรับซื้อผลผลิตลำไยจากคู่กรณี โดยมูลค่าการทำธุรกิจระหว่างกันนั้นเป็นจำนวนร้อยละ ๑๐๐ ในกรณีนี้ คู่กรณีจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าตามหลักเกณฑ์ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ (๑)

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการต่อมา คือ คู่กรณีกระทำการต้องห้ามตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางการพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และการกระทำอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจรับซื้อผลไม้ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์ข้อเท็จจริง เอกสารหลักฐาน และข้อกฎหมาย แล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยสามประการ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผลผลิตลำไยของผู้ร้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะตามที่กำหนดในสัญญาหรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์แล้วเห็นว่า สัญญาซื้อขายลำไยฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ร้องและคู่กรณีได้ตกลงซื้อขายผลผลิตลำไยล่วงหน้าจากสวนลำไยของผู้ร้องที่ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ต้นลำไยมีอายุระหว่าง ๖ - ๑๑ ปี เนื้อที่เพาะปลูกประมาณ ๓๐ ไร่ มีจำนวนต้นลำไยทั้งหมดจำนวน ๘๖๐ ต้น จะได้ผลผลิตลำไยจากการเพาะปลูกประมาณ ๓๐ ตัน ในระหว่างการเพาะปลูก คู่กรณีได้เข้ามาที่สวนลำไยของผู้ร้องเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงและเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตลำไย ซึ่งคู่กรณีพบว่าต้นลำไยของผู้ร้องมีสภาพขาดน้ำ ขาดยา และขาดปุ๋ย จึงได้แนะนำให้ผู้ร้องบำรุงฟื้นฟูผลผลิตโดยการเร่งใส่ปุ๋ยและให้น้ำแก่ต้นลำไย เพื่อให้ผลผลิตลำไยได้คุณภาพผิวเงิน ต่อมาในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ จำนวนผลผลิตลำไยที่คู่กรณีได้เก็บมากองรวมกันไว้ก่อนต่อรองราคารับซื้อ มีจำนวนประมาณ ๑.๒ ตัน โดยผู้ร้องได้จำหน่ายผลผลิตลำไยจำนวนดังกล่าวให้กับบริษัท ต. จำกัด และผลผลิตลำไยในส่วนที่เหลือจำหน่ายให้กับผู้รับซื้อทั่วไป (จำหน่ายเหมาเม็ด) ได้ผลผลิตประมาณ ๗ ตัน ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงที่ได้จากพยานผู้เชี่ยวชาญพบว่า ในเขตพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี หากเพาะปลูกลำไยตามมาตรฐานที่มีการดูแลลำไยอย่างดีในพื้นที่เพาะปลูกลำไยขนาด ๑ ไร่ ต้นลำไยมีอายุประมาณ ๔ ปี จะได้ผลผลิตลำไยจำนวนประมาณ ๑ - ๑.๕ ตัน ประกอบกับสวนลำไยของผู้ร้องอยู่ในพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพอากาศใกล้เคียงกันอย่างมาก เชื่อได้ว่า หากผู้ร้องมีการเพาะปลูกลำไยตามมาตรฐานการดูแลลำไยอย่างดีจะได้จำนวนผลผลิตลำไยใกล้เคียงกับที่ระบุไว้ในสัญญา คือจำนวน ๓๐ ตัน หากแตกต่างกันก็ไม่ควรเป็นจำนวนที่มากเกินไป แต่จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ คู่กรณีได้เก็บผลผลิตลำไยมากองรวมกันไว้ จำนวน ๑.๒ ตัน ก่อนที่จะต่อรองราคารับซื้อ และผลผลิตลำไยที่ผู้ร้องจำหน่ายเหมาสวนในภายหลัง (เหมาเม็ด) มีจำนวนประมาณ ๗ ตัน จึงฟังได้ว่า ผลผลิตลำไยที่ผู้ร้องเพาะปลูกมีจำนวนประมาณ ๘.๒ ตัน ซึ่งเป็นจำนวนที่แตกต่างจากที่ระบุในสัญญาและแตกต่างจากข้อเท็จจริงที่ได้จากพยานผู้เชี่ยวชาญเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงเชื่อได้ว่า ผลผลิตลำไยของผู้ร้องมีปัญหาทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพที่ไม่เป็นไปตามที่ผู้ร้องและคู่กรณีตกลงกันไว้ในสัญญา อีกทั้ง ผู้ร้องไม่ได้โต้แย้งว่าลำไยของตนมีคุณภาพผิวเงินตามสัญญา

ประเด็นที่สอง คู่กรณีปรับลดราคารับซื้อผลผลิตลำไยให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องและคู่กรณีได้ตกลงกันไว้ในสัญญาแล้วว่า หากผลผลิตลำไยมีคุณภาพไม่เป็นไปตามสัญญาในวันที่เก็บผลผลิต ให้ทำการตกลงราคารับซื้อกันใหม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คุณภาพผลผลิตลำไยของผู้ร้องมีปัญหาไม่เป็นไปตามที่ผู้ร้องและคู่กรณีตกลงกันไว้ในสัญญา คู่กรณียอมมีสิทธิที่จะขอต่อรองราคารับซื้อ อีกทั้งคู่กรณีได้ให้ทางเลือกกับผู้ร้องว่า หากไม่เห็นด้วยกับราคาที่คู่กรณีเสนอ ให้ผู้ร้องสามารถนำผลผลิตลำไยไปจำหน่ายให้กับผู้รับซื้อรายอื่น และการที่ผู้ร้องนำผลผลิตลำไยไปจำหน่ายให้กับบริษัท ต. จำกัด ได้ในราคา กิโลกรัมละ ๒๗ บาท หากหักค่าใช้จ่ายในการเก็บผลผลิตให้กับคู่กรณีในราคาตะกร้าละ ๗๐ บาท (น้ำหนักผลผลิตตะกร้าละ ๑๑.๕ กิโลกรัม) ซึ่งคำนวณได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๖.๐๘ บาท แล้ว จะเหลือประมาณกิโลกรัมละ ๒๑ บาท ซึ่งแตกต่างจากราคาที่คู่กรณีเสนอรับซื้อในราคา กิโลกรัมละ ๑๙ บาท ไม่มากนัก จึงรับฟังได้ว่า คู่กรณีใช้สิทธิตามสัญญาขอต่อรองราคารับซื้อโดยอ้างอิงจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และราคาที่ขอต่อรองนั้นใกล้เคียงกับราคาผู้รับซื้อรายอื่น คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจึงเห็นว่า การต่อรองราคารับซื้อผลผลิตลำไยของคู่กรณี ไม่ใช่กรณีการปรับลดราคารับซื้อผลไม่ให้เกิดแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ประเด็นที่สาม การที่คู่กรณีให้ผู้ร้องทำสัญญาซื้อขายลำไยฉบับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ เป็นการกำหนดเงื่อนไขอย่างไม่เป็นธรรม โดยกำหนดไม่ให้เกษตรกรมีสิทธิรับเงินมัดจำ หรือเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาในลักษณะอื่น ๆ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คู่กรณีได้บังคับตามสัญญาฉบับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ประกอบกับนาง ค. ได้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายมัดจำตามสัญญาฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ให้แก่คู่กรณีแทนผู้ร้องครบถ้วนแล้ว และยินยอมสละสิทธิจะไม่บังคับยึดสวนของผู้ร้องเพื่อใช้ประโยชน์ตามสัญญาฉบับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ผู้ร้องจึงไม่ต้องรับผิดชอบในเงินมัดจำอีกต่อไป อีกทั้งในภายหน้า หากคู่กรณีเรียกร้องเอาเงินมัดจำจากผู้ร้อง นาง อ. ตกลงที่จะเป็นผู้รับผิดชอบและจะชดใช้แทนผู้ร้องเต็มจำนวน รวมถึงดอกเบี้ย ค่าใช้จ่าย และค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมดโดยไม่มีข้อโต้แย้งไม่ว่ากรณีใด ๆ กรณีดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเหตุที่มีการทำสัญญาฉบับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ นั้น เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังมีข้อโต้แย้งกันว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายผิดสัญญาซื้อขายลำไยฉบับวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามกฎหมายส่วนแบ่งต่อไป อีกทั้งในกรณีนี้ ผู้ร้องยังไม่ได้คืนเงินมัดจำให้แก่คู่กรณีและยังได้แสดงเจตนาที่จะรับเงินมัดจำโดยการแจ้งลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจภูธรวังสมบูรณ์ กรณีดังกล่าวจึงเป็นเรื่องโต้แย้งว่าอีกฝ่ายผิดสัญญาตามกฎหมายแบ่ง ไม่ใช่กรณีเป็นการกำหนดเงื่อนไขอย่างไม่เป็นธรรม โดยกำหนดไม่ให้เกษตรกรมีสิทธิรับเงินมัดจำหรือเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาในลักษณะอื่น ๆ

ประเด็นที่สี่ รายได้และความเสียหายที่ผู้ร้องได้รับ

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้ชำระราคาค่าเก็บผลผลิตลำไยให้แก่คู่กรณีเป็นเงิน ๖,๖๗๕ บาท ก่อนที่จะมีการทำสัญญาฉบับวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และผู้ร้อง ได้นำผลผลิตลำไยจำนวน ๑.๒ ตัน ไปจำหน่ายให้กับบริษัท ต. จำกัด เป็นลำไยช่อดีจำนวน ๘๗ ตะกร้า (๑,๐๐๐.๕ กิโลกรัม) ในราคากิโลกรัมละ ๒๗ บาท เป็นเงิน ๒๗,๐๑๓ บาท (สองหมื่นเจ็ดพันสิบสามบาทถ้วน) และลำไยลูกร่วง จำนวน ๑๙๕ กิโลกรัม ในราคากิโลกรัมละ ๕ บาท เป็นเงิน ๑,๗๕๕ บาท (หนึ่งพันเจ็ดร้อยห้าสิบบาทถ้วน) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๘,๗๖๘ บาท (สองหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน) เมื่อนำมารวมกับผลผลิตลำไยในส่วนที่เหลือ ผู้ร้องได้จำหน่ายให้กับผู้รับซื้อทั่วไป (จำหน่ายเหมามัด) ได้ผลผลิตประมาณ ๗ ตัน เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) ดังนั้น ผู้ร้องได้เงินจากการจำหน่ายผลผลิตลำไยรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๘,๗๖๘ บาท (หนึ่งแสนแปดพันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน) หากรวมเงินรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทั้งหมดกับเงินมัดจำแล้ว จะเป็นเงินจำนวน ๒๐๘,๗๖๘ บาท (สองแสนแปดพันเจ็ดร้อยหกสิบบาทถ้วน) ซึ่งหากหักค่าเก็บผลผลิตที่ผู้ร้องได้ชำระให้กับคู่กรณี เป็นเงิน ๖,๖๗๕ บาท (หกพันหกร้อยเจ็ดสิบบาทถ้วน) จะเหลือเงินจำนวน ๒๐๒,๐๙๓ บาท (สองแสนสองพันเก้าสิบบาทถ้วน) ในขณะที่ความเสียหายที่ผู้ร้องแจ้งไว้จำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท (สองแสนสี่หมื่นบาทถ้วน) ประเมินจากปริมาณ ผลผลิต ๘ ตัน ในราคาผลผลิตลำไยช่อดี ขนาด ๑ - ๔ ในกิโลกรัมละ ๓๐ บาท ซึ่งโดยข้อเท็จจริงผลผลิตลำไยจะไม่เป็นผลผลิตช่อดีทั้งหมดจึงประเมินได้ว่ารายได้และความเสียหายมีความใกล้เคียงกัน

ดังนั้น แม้คู่กรณีจะมีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่า แต่การขอต่อรองราคาซื้อผลผลิตลำไยนั้นเป็นการใช้สิทธิตามสัญญาที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร ที่กำหนดไว้ตั้งแต่วันที่ทำสัญญาแล้ว อีกทั้งการต่อรองราคานี้ คู่กรณีต่อรองราคาโดยอ้างอิงจากคุณภาพของผลผลิต และราคาที่ขอต่อรองนั้นใกล้เคียงกับราคาผู้รับซื้อรายอื่น จึงถือได้ว่าเป็นการกระทำที่สามารถรับฟังได้ด้วยเหตุผลอันชอบธรรมในทางธุรกิจ อีกทั้งในข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเงินมัดจำนั้นเป็นเรื่องระหว่างคู่สัญญาตามกฎหมายแบ่ง การกระทำของคู่กรณีจึงไม่เข้าข่ายการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางการพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

และการกระทำอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในการประกอบธุรกิจรับซื้อผลไม้
จึงเห็นควรยุติเรื่อง

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุติเรื่อง เนื่องจากการกระทำของ
คู่กรณีไม่เข้าข่ายการกระทำที่เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมตาม
มาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการ
การแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ผู้ประกอบการ
ธุรกิจรายอื่น พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางการพิจารณา
การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และการกระทำอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการ
แข่งขัน ในการประกอบธุรกิจรับซื้อผลไม้

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า